ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК УНИВЕРСИТЕТИ

ИЛМГА БАХШИДА УМР

Профессор Раҳмонхўжа Иномхўжаев замондошлари хотирасида

Тошкент – 2022

Илмга бахшида умр. Профессор Раҳмонхўжа Иномхўжаев замондошлари хотирасида. – Тошкент: ТДШУ, 2022. 154 б.

Ушбу китобда таниқли афғоншунос, адабиётшунос, тилшунос, филология фанлари доктори, профессор Раҳмонхўжа Иномхўжаев-нинг ҳаёт йўли, илмий ва педагогик фаолияти ҳақида фикр юритилади. Мазкур хотира китобида Устоз ҳақида замондошлари ва шогирдларининг хотиралари жамланган.

Масъул муҳаррир:
Филология фанлари доктори, профессор
Холида Алимова

Тузувчи:
Филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б.
Нодир Нуриддинов

Тошкент давлат шарқшунослик университети
Кенгаши томонидан нашрга тавсия этилган
(2022 йил 30 апрелдаги 9-сонли баённома).

© Тошкент давлат шарқшунослик университети, 2022

ЎЗИГА ВА ЎЗГАЛАРГА ТАЛАБЧАН УСТОЗ

(Сўзбоши ўрнида)

Шарқшунос олимлар орасида афғоншунос олимлар саноқли. Ўзбек олимлари орасида афғоншунос олим бўлиб, Америка Қўшма Штатларининг нуфузли университетларидан бирида кўп йиллар дарс берган Устоз эса ягонадир.

Филология фанлари доктори, профессор Раҳмонхўжа Иномхўжаев Тошкент давлат шарқшунослик университети Эрон-афғон филологияси кафедрасида ишлаш билан бирга, хорижда ҳам ёшларга таълим берган ва кўплаб афғоншунос мутахассисларнинг етишиб чиқишида катта ҳисса қўшган олимлардан эдилар. Устоз илмий йўналишдаги фаолиятларида адабиётшунос олим сифатида танилган бўлсалар ҳам, филологиянинг иккинчи тармоғи – шарқ тилларини ўқитишга йўналтирилган фаолиятлари ҳам кенг қамровли эди.

Раҳмонхўжа Иномхўжаев домла университетда бажарилган фундаментал илмий лойиҳада ҳам иштирок этиб, Афғонистон халқлари адабиётини ўрганиш йўналишида ишладилар. “Афғонистондаги дарийзабон адабиёти” деб номланган монографияни яратиб, ёш олимлар учун янги билимларини ошириш учун муҳим бир манбани инъом этдилар. Домланинг пашту тилини ўргатишга оид яратган ўқув адабиётлари ҳам катта меҳнатнинг самарасидир.

Домла АҚШдаги фаолиятлари давомида кўп изланишлар олиб бориб, пашту тилини ўқитишнинг замонавий методикалари жамланган “Пашту тили” дарслигини яратганлари алоҳида таҳсинга сазовордир. АҚШда чоп этилган китобга албатта тил ўқитиш бўйича хорижий тажриба киритилган бўлиб, ундан узоқ йиллар инглиззабон ўрганувчилар самарали фойдаланиб келишмоқда. Домла ушбу дарсликни ўзбек ўқувчиларига мослаб қайта тайёрладилар. Умрларининг

сўнгги йилларида сермаҳсул ишладилар. Китоблари нашрга тавсия бўлди, бир нечтаси нашр қилинди. Илмий, услубий анжуманларда маърузалар билан иштирок этиб, эркин фикр билдиришлари ҳаммамизга дарс бўлар эди.

Шунингдек, дарсларда жуда қизиқ интерфаол усуллардан фойдаланар эдилар. Шогирдларга, толиби илмларга нисбатан талабчанлик билан машғулотлар олиб борардилар. Ўзларига ва талабаларга нисбатан талабчан ва қатъиятли эдилар Раҳмонхўжа ака. Илмий даражалар берувчи Илмий кенгаш ва унинг қошидаги илмий семинарда ҳам ёш олимларнинг илмий ишлари муҳокамасида қатнашиб, чуқур илмий мулоҳазаларини баён этардилар... .

Бундай билими, тажрибаси кенг олимлар саноқли, бундай педагоглар кўп эмас... . Улар яратган илмий мактаб шогирдлари томонидан яратилган асарлар албатта келажакка етиб боришида кўприк вазифасини ўтайди.

Домламизнинг охиратлари обод, руҳлари шод, жойлари жаннатда бўлсин!

Гулчеҳра РИХСИЕВА
Тошкент давлат шарқшунослик
университети ректори

МУНДАРИЖА

Гулчеҳра Рихсиева. Ўзига ва ўзгаларга талабчан устоз........3
Муҳаммаджон Имомназаров. Камтар ва фаол инсон, кўп-қиррали олим..5
Зоҳидулло Мунавваров. Акам – йўлчи юлдузим...................7
دکتر اخلاق احمد آهن. استاد رحمان خواجه 15
Холида Алимова. Афсонага айланган ҳақиқат.....................17
Раҳмонхўжа Иномхўжаев оила аъзолари нигоҳида 21
Қудратулла Омонов. Узоқни кўра биладиган, билгин домла..29
Шорустам Шомусаров. Буюк афғоншунос олим...............32
Улфатхон Муҳибова. Пашту тили ва адабиёти билимдони устоз Раҳмонхўжа Иномхўжаев хотираларига....................33
Афтондил Эркинов. Қадрли устоз.......................................36
Хайрулла Ҳамидов. Устозни эслаб.......................................37
Жасур Зиямуҳамедов. Деканлик бошқаруви сирларини ўр-гатган устозим..39
Дилафруз Муҳиддинова. Устозимга минг таъзим...............43
Авазбек Воҳидов. Олим, устоз, мураббий, раҳбар...............45
Адҳамбек Алимбеков. Таниқли афғогшунос олим.............48
Акрам Ҳабибуллаев. Домла..50
Umida Hikmatilla. Yetuk olim va mehribon ustoz..................53
Ойдин Турдиева. Гўзал қалб, теран ақл эгаси.....................59
Djumali Shabanov. Varzikning vazmin olimi….....................62
Ҳулкар Мирзахмедова. Камтарликда ҳаммани мот қилган устоз!..64
Малоҳат Пулатова. Мен ва фарзандимнинг устози..........68
Мубарак Маматахунова. Устозим – маслаҳатгўйим.........72
Юсуф Хўжақулов. Ўзбек афғоншунослигининг буюк дар-ғаси...75

Ойдин Тўйчиева. Шарқшуносликка меҳр уйғотган устоз...79
Даврон Каримов. Ҳалим инсон, меҳрибон устоз – Раҳмонхўжа ака Иномхўжаев..82
Обидхўжа Маҳамадхўжаев. Бадиий сўз устаси................84
Нодир Нуриддинов. Гўзал хулқ ва ҳалолликда намуна бўлган устозим..86
Zafar Normatov. Nafaqat yetuk afg'onshunos olim va fidoyi ustoz balki g'amxo'r inson ham edilar..91
Нодир Раҳматуллаев. Раҳбар афғоншунос устозим...........94
Oybek Muhammad. Ustozim haqida.......................................96
Афзуна Назарова. Тушларимда ҳам мен учун қайғурган устозим..102
Husniddin Inomiddinov. Ustozim – vatandoshim……….......110
O'g'iljon Abduvaliyeva. Ustozim, otam, zamaxshariyim xotirasiga bag'ishlab………..112
Элианора Замалеева. Воспоминания о человеке с большой буквой..115
Hojimurod Hojimurodov. Unutilmas xotiralar......................118
Zulayxo Ibragimova. Otamdek qadri baland ustozim……......119
Rahmonxo'ja Inomxo'jayev talabalar nigohida……………...125
ФОТОЛАВҲАЛАР...128
ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ ДОКТОРИ, ПРОФЕССОР РАҲМОНХЎЖА ИНОМХЎЖАЕВНИНГ ИЛМИЙ-ИЖОДИЙ ФАОЛИЯТИ..143

Илмга бахшида умр. Профессор Раҳмонхўжа Иномхўжаев замондошлари хотирасида. – Тошкент: ТДШУ, 2022. 154 б.

Масъул муҳаррир:
Филология фанлари доктори, профессор
Холида Алимова

Тузувчи:
Филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б.
Нодир Нуриддинов

Тошкент давлат шарқшунослик университети
Кенгаши томонидан нашрга тавсия этилган
(2022 йил 30 апрелдаги 9-сонли баённома).

Босишга рухсат этилди: 30.05.2022
Бичими 60x84 1/16 Шартли 9.6 б.т.
50 нусхада босилди. Буюртма №
Тошкент давлат шарқшунослик
университетининг кичик босмахонаси.
Тошкент, Амир Темур кўчаси, 20 уй.

© Тошкент давлат шарқшунослик университети, 2022